

Kartlegging av tekniske kriterier for skadeforsikring i taksonomien

1 Bakgrunn

EU introduserte i sin handlingsplan for bærekraftig finans i 2018 arbeidet med et klassifiseringssystem for bærekraftige økonomiske aktiviteter. Dette klassifiseringssystemet – taksonomien – ble vedtatt og trådte i kraft med taksonomiforordningen (2020/852) og er en av grunnstenene i arbeidet med bærekraftig finans i EU. I tillegg vil taksonomien danne grunnlaget for mye av omstillingen av den europeiske økonomien til en lavutslippssøkonomi innen 2050.

Taksonomien består av seks overordnede miljømål der det vil utarbeides konkrete tekniske kriterier for aktiviteter relatert til hvert av målene.¹ I tillegg vil det utarbeides såkalte «ikke vesentlig skade»-kriterier², som viser hvordan aktiviteter skal unngå skade på de fem andre miljømålene. En aktivitet er i samsvar med taksonomien dersom den oppfyller både kriteriene for vesentlig positivt bidrag og kriteriene for ikke vesentlig skade. I tillegg må aktiviteten oppfylle visse sosiale minstekriterier.³

EU-kommisjonen vedtok 6. juli 2021 tekniske kriterier for miljømål 1 og 2⁴ – begrensning av klimaendringer og klimatilpasning – og de resterende fire miljømålene vil få tekniske kriterier i løpet av 2022.

Taksonomiforordningen artikkel 8 introduserer nye rapporteringskrav for foretak omfattet av direktivet for ikke-finansiell rapportering (2014/95/EU).⁵ Dette gjelder store foretak (minst 500 ansatte) av allmenn interesse.⁶ Her skal det rapporteres nøkkelindikatorer (KPIer) for å vise i hvilken grad et foretaks aktiviteter er i samsvar med taksonomiens tekniske kriterier.⁷ Finansforetak har egne KPIer, og forsikringsforetak skal rapportere én KPI for investeringer og én for premiedekning.⁸ Rapporteringskravene har en trinnvis implementering, der det fra 1. januar 2022 skal rapporteres i hvilken grad aktivitetene til et foretak er dekket av taksonomien («taxonomy eligible»). Fullstendig rapportering trer i kraft 1. januar 2024. Disse datoene gjelder for EU. I Norge gjennomføres

¹ i) Begrensning av klimaendringer, ii) Klimatilpasning, iii) Verne hav og marine ressurser, iv) Omstilling til sirkulær økonomi, v) Stoppe forurensning, vi) Verne natur og biologisk mangfold

² Do No Significant Harm

³ Taksonomiforordningen (2020/852) artikkel 18 beskriver hvilke prosedyrer som må være på plass i foretaket. Disse må være i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, herunder prinsippene og rettighetene fastsatt i de åtte kjernekonvensjonene som er angitt i Den internasjonale arbeidsorganisasjons (ILO) erklæring om grunnleggende prinsipper og rettigheter på arbeidsplassen og det internasjonale menneskerettighetsregelverket

⁴ Delegert rettsakt (Climate Delegated Act), COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) 2021/2139 of 4 June 2021 supplementing Regulation (EU) 2020/852

⁵ Taksonomirapporteringen vil inngå som en del av selskapsrapporteringen for foretakene. Dagens krav til bærekraftsrapportering kommer fra [regnskapsloven § 3-3 c redegjørelse for samfunnsansvar](#). Denne gjennomfører direktivet for ikke-finansiell rapportering (2014/95/EU). EU-kommisjonen har varslet en revidering av direktivet, med forslag om direktiv for bærekraftsrapportering (Corporate Sustainability Reporting Directive), med foreslått ikrafttredelse 01.01.2024

⁶ Denne definisjonen er gitt i direktivet for ikke-finansiell rapportering (2014/95/EU) artikkel 19a og 29a, og foretak av allmenn interesse omfatter her blant annet alle forsikringsforetak

⁷ Delegert rettsakt (Disclosures Delegated Act), COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) 2021/2178 of 6 July 2021 supplementing Regulation (EU) 2020/852

⁸ Se EU-kommisjonens nettsider for mer informasjon om utregning og rapportering av disse KPIene https://ec.europa.eu/info/law/sustainable-finance-taxonomy-regulation-eu-2020-852/amending-and-supplementary-acts/implementing-and-delegated-acts_en

regelverket i ny lov om bærekraftig finans, vedtatt i Stortinget i desember 2021.⁹ Finansdepartementet forventer at taksonomiforordningen vil bli en del av EØS-avtalen i løpet av første halvår 2022,¹⁰ og at bestemmelsene vil tre i kraft så fort som mulig etter dette.

For miljømål 2 i taksonomien, klimatilpasning, er det utarbeidet tekniske kriterier for skadeforsikring (se vedlegg 1)¹¹ og hva som må til for at en skadeforsikringsaktivitet kan defineres som bærekraftig i lys av taksonomien. Et skadeforsikringsprodukt er ansett som i samsvar med taksonomien – altså bærekraftig – dersom det oppfyller fem overordnede kriterier, i tillegg til å overholde kravene om å ikke gjøre vesentlig skade på noen av de andre miljømålene og kravet om å utøve virksomheten i tråd med sosiale minimumsstandarder.

1.1 Praktisk gjennomføring av kartleggingen

Administrasjonen ved Simen Kristiansen presenterte taksonomiens tekniske kriterier for skadeforsikring for bransjestyre risiko og skade (BRS) 9. juni 2021 (BRS 32/21). BRS ba i etterkant av denne presentasjonen om at fagutvalg bærekraftig finans (FUB) gjennomfører en kartlegging av de tekniske kriteriene i norske skadeforsikringsbransje. FUB drøftet kartleggingen 19. august 2021 (FUB 15/21) og besluttet å nedsette en arbeidsgruppe for gjennomføring.

Rapportering etter artikkel 8 gjelder store foretak av allmenn interesse. Utenlandske filialer vil ha rapporteringskrav i hjemlandet, og konsern som faller under virkeområdet skal rapportere på konsernnivå. Finans Norge har vurdert at seks av våre medlemmer innen skadeforsikring omfattes av rapporteringskravene under taksonomiforordningen artikkel 8:

Norske:

- Fremtind
- Gjensidige

Utenlandske:

- If
- Tryg

Konsern:

- KLP
- Storebrand

Disse seks ble invitert til å delta i arbeidsgruppen gjennom brev datert 30. august 2021, og alle foretakene utnevnte medlemmer til å delta. Arbeidsgruppen hadde første møte 27. september 2021.

2 Kartlegging av kriterier for skadeforsikring

Kartleggingen av kriteriene for skadeforsikring tar for seg hvert av kriteriene og drøfter:

- Hvordan det enkelte kriteriet kan tolkes
- Om det er særnorske forhold som er spesielt relevante, inkludert hindringer for implementering

Arbeidet har blitt gjennomført gjennom interne kartlegginger og gjennomgang av kriteriene hos de respektive foretakene, felles diskusjoner i arbeidsgruppen og en skriftlig sammenfatting i etterkant.

Det er viktig å understreke at dette er første del av et større arbeid, og vurderingene i dette notatet kun ment som en drøfting av kriteriene og mulig forståelse. Dette er ikke en fasit i vurderingen eller låser-skadeforsikringsforetakene til en gitt tolkning.

Kartleggingen presenteres for BRS 6. april.

⁹ Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer <https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2021-12-22-161>

¹⁰ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nye-regler-om-barekraftig-finans-vil-ikke-tre-i-kraft-fra-nyttar/>

¹¹ Oversettelse av kapittel 10.1 i annekset til den delegerte rettsakten som følger taksonomiforordningen er utført av administrasjonen og er ikke en offisiell norsk oversettelse

2.1 Skadeforsikring: forsikring av klimarelaterte risikoer

Kriteriene for skadeforsikring er gitt i annek 2 til den delegerede rettsakten som følger taksonomiforordningen, kapittel 10.1 «Skadeforsikring: forsikring av klimarelaterte risikoer» (se vedlegg 1 for uoffisiell oversettelse).

Aktiviteten som er dekket er levering av skadeforsikringsforsikringstjenester i forbindelse med klimarelaterte risikoer (omtalt som klimarisiko fra nå), gitt ved NACE-kode K65.12. Disse er å anse som en såkalt «muliggjørende aktivitet»¹² dersom den oppfyller de tekniske kriteriene. Når det gjelder skadeforsikringsaktivitetene, vil disse gjøre det mulig å gjennomføre klimatilpasningsaktiviteter i andre sektorer.

2.2 Rapportering av forsikringsdekninger

Kapittel 10.1 lister opp hvilke kategorier¹³ som skal inkluderes i taksonimirapporteringen. Disse baseres på kategoriene i Solvens II-regelverket.

- a) Utgifter til medisinsk behandling
- b) Inntektstap
- c) Yrkesskadeforsikring
- d) Ansvarsforsikring motorvogn
- e) Annen skade motorvogn
- f) Sjø-, luftfarts- og transportforsikring
- g) Brann og andre skader på eiendom
- h) Assistanse (reiseforsikring)

EU-kommisjonen vurderer disse kategoriene som de mest relevante ved forsikring mot klimarisiko. Disse kategoriene vil da naturlig nok ikke inkludere alle produktene som et skadeforsikringsforetak tilbyr kundene, men de som, etter EU-kommisjonens vurdering, er mest relevante for klimarisikodekning.

I selve rapporteringen av samsvar med taksonomien skal skadeforsikringsforetakene oppgi «den grønne brøken» som viser hvor stor andel av forsikringsdekningen som er i samsvar taksonomiens tekniske kriterier. I nevneren i «den grønne brøken» skal hele premievolumet til produkter som faller inn under kategoriene a)-h) rapporteres. I telleren skal dekningen i kategoriene a)-h) som *er i samsvar* med de tekniske kriteriene inkluderes.

2.3 Klimarelaterte risikoer

Vedlegg A til annek 2 til den delegerede rettsakten som følger taksonomiforordningen, viser en tabell over klimarelaterte farer som skal tas i betraktning i en sårbarhetsanalyse (se figur 1 under). Disse inkluderer både kroniske og akutte fysiske klimarisiko som endringer i gjennomsnittstemperatur og nedbørsmønstre, og varmebølger, storm, tørke, ekstremnedbør og ras.

Dette er ikke en fullstendig liste over mulige fysiske klimarisikoer, men er hva EU-kommisjonen ønsker at skadeforsikringsforetakene skal ta utgangspunkt i når de definerer fysisk klimarisiko og hvilke typer klimarelaterte skader som kan dekkes.

¹² En aktivitet er å anse som «muliggjørende» (enabling) dersom den bidrar til at andre aktiviteter bidrar vesentlig til minst et av taksonomiens miljømål

¹³ Oversatt fra «Lines of Business» (LoBs) med utgangspunkt i fordeling i Solvens II-regelverket, annek 1 i forordning 2015/35

APPENDIX A: CLASSIFICATION OF CLIMATE-RELATED HAZARDS⁶⁷⁰

	Temperature-related	Wind-related	Water-related	Solid mass-related
Chronic	Changing temperature (air, freshwater, marine water)	Changing wind patterns	Changing precipitation patterns and types (rain, hail, snow/ice)	Coastal erosion
	Heat stress		Precipitation or hydrological variability	Soil degradation
	Temperature variability		Ocean acidification	Soil erosion
	Permafrost thawing		Saline intrusion	Solifluction
			Sea level rise	
			Water stress	
Acute	Heat wave	Cyclone, hurricane, typhoon	Drought	Avalanche
	Cold wave/frost	Storm (including blizzards, dust and sandstorms)	Heavy precipitation (rain, hail, snow/ice)	Landslide
	Wildfire	Tornado	Flood (coastal, fluvial, pluvial, ground water)	Subsidence
			Glacial lake outburst	

Figur 1: Tabell med klimarelaterte risikoer (ikke uttømmende oversikt)¹⁴

2.4 Tekniske kriterier for skadeforsikring (kapittel 10.1)

De tekniske kriteriene er gitt i fem overordnede kriterier med spesifiserte underkriterier. Forsikringsproduktet/dekningen og/eller skadeforsikringsforetaket må oppfylle alle fem kriteriene (og prinsippet om ikke vesentlig skade og sosiale minstekriterier) for å kunne sies å være i samsvar med taksonomiens tekniske kriterier.

Finanstilsynet har tilsynsmyndighet på taksonomiregelverket, men har foreløpig ikke gitt detaljer om hvordan de vil følge opp gjennomføringen i Norge. Denne kartleggingen vil bidra til å skape et utgangspunkt for diskusjon.

EU-kommisjonen har varslet at de tekniske kriteriene for miljømålene i taksonomien vil oppdateres jevnlig (hvert tredje år). Det er foreløpig uklart hvordan disse oppdateringene vil se ut for skadeforsikringskriteriene, om det vil komme ytterligere produkter og dekninger inn, eller om det blir skjerpelser i kriteriene.

¹⁴ Fra vedlegg A: The list of climate-related hazards in this table is non-exhaustive, and constitutes only an indicative list of most widespread hazards that are to be taken into account as a minimum in the climate risk and vulnerability assessment

Det overordnede tekniske kriteriet er gitt i overskriften, og beskrivelsen hentet fra kapittel 10.1 står i fet skrift.

1. Leadership in modelling and pricing of climate risks:

1.1. The insurance activity uses state-of-the-art modelling techniques that:

- a) properly reflect climate change risks;**
- b) do not only rely on historical trend;**
- c) integrate forward-looking scenarios.**

EU-kommisjonens «state of the art modelling techniques» innebærer at foretakene bruker modelleringsverktøy som er tilpasset ny teknologisk utvikling og bruk av data. Modellen bør inkludere data om klimarelaterte skader og eventuelle relevante værdata. Modelleringsverktøyet¹⁵ bør være oppdatert og kunne forespeile fremtidig klimarisikoscenarioer i risikomodelleringen. Her finnes det etablerte scenarioer som modelleringen kan baseres på, for eksempel fra Network on Greening the Financial System (NGFS)¹⁶ eller Det internasjonale energibyrået (IEA)¹⁷.

Det enkelte skadeforsikringsforetak bør gjøre en vurdering av fysisk klimarisiko og hvilke klimarisikoer som er relevante og vesentlige for den enkelte kunde, produkt eller dekning. Tabellen fra EU-kommisjonen (se figur 1 over) kan brukes som utgangspunkt for hvilke risikoer som er aktuelle for vurdering. Her vil det også være relevant å vurdere aktivitet/objekt som forsikres og andre faktorer som geografi for å definere hvilke klimarisikoer som er relevante og vesentlige.¹⁸

Det vil være nyttig for skadeforsikringsforetakene å avklare risikobegrensende tiltak og sikkerhetsforskrifter som treffer klimarisiko slik at dette kan gjøres tilgjengelig for kundene. Dette vil ikke være rapporteringspliktig, men informasjon som er tilgjengelig for foretaket og kunden. Videre vil det anbefales å etablere rutiner og systemer for hvordan klimarisiko kan måles og vurderes for det enkelte skadeforsikringsforetak.

1.2. The insurer publicly discloses how the climate change risks are considered in the insurance activity.

Forsikringsforetaket oppfordres til å offentliggjøre hvordan de hensyntar klimarisiko for den gitte forsikring. Dette er ikke knyttet opp mot den enkelte avtale, men klimarisiko generelt for de relevante forsikringsdekningene nevnt i punkt 10.1.

1.3. With the exception of legal restrictions on contractual conditions and insurance premiums, the insurance activity provides incentives for risk reduction by setting out the (pre)-conditions for the insurance coverage of risk and by acting as a price signal of risk. For the purpose of this point, reduced premiums or deductibles, possibly based on supportive information on existing/possible actions, to policyholders who protect an asset or activity against natural catastrophes damages may be considered an incentive for risk reduction.

Her forstås skadeforsikringsforetakenes forhåndsdefinerte skadeforebyggende tiltak (sikkerhetstiltak) relatert til klimarisiko som risikobegrensende insentiver.

¹⁵ Modelleringsverktøy må ses på som selskapssensitive og hensikten med denne kartleggingen og videre arbeid er ikke å dele disse

¹⁶ <https://www.ngfs.net/ngfs-scenarios-portal/>

¹⁷ <https://www.iea.org/reports/world-energy-outlook-2021/scenario-trajectories-and-temperature-outcomes>

¹⁸ Her finnes det verktøy for klimarisikovurdering, som for eksempel «Klimarisiko i kommunen» levert av Kommunalbanken <https://klimarisiko.kbn.com/>

Formålet med dette punktet er at reduserte premier eller egenandeler, eventuelt basert på støttende informasjon som sikkerhetstiltak/sikkerhetsforskrifter, til forsikringstaker som beskytter en eiendel eller aktivitet mot naturkatastrofer, anses som et insentiv til risikoreduksjon.

Her er det spesifikt klimarisikobegrensning for det forsikrede objektet, ikke risikobegrensning generelt. Definisjon av klimarisikobegrensning er ikke gitt, men forstås her som alt som kan begrense klimarelaterte skader.

1.4. After a climate risk event, the insurer provides information on the conditions under which coverage under the insurance activity could be renewed or maintained and in particular the benefits of building better in that context.

Informasjonskrav til kunden ved endringer i forsikringsavtalen er ivarettatt av forsikringsavtaleloven § 3-3 *informasjon ved fornyelse av forsikring*.

Etter en klimarelatert skadehendelse oppfordres foretakene til å informere om tiltak som bør utføres for å etterleve «building better», for å kunne gi en positiv effekt for kundens betingelser på forsikringen. Oppgjørsvilkår kan for eksempel tydeliggjøre tiltak som kreves etter en klimarelatert skade. Dette forstås kun som et informasjonskrav, ikke rådgivning til skadebegrensende tiltak som sådan.

Når det gjelder begrepet «building better» finnes det ingen klar definisjon eller krav til hva som ligger i dette. Foretakene kan eventuelt ta utgangspunkt i etablerte standarder, sertifiseringer, merkeordningen mv. for oppgradering av bygg.

Grunnet manglende samsvar mellom norske standarder og regelverk, og taksonomien er det ikke mulig å dokumentere at et bygg eller byggeprosjekt er i henhold til EUs taksonomi og kan defineres som bærekraftig. Dette jobber myndigheter med, og når dette er på plass vil det bli enklere å vurdere hva «building better» innebærer.

2. Product design:

2.1. Insurance products sold under the insurance activity offer risk-based rewards for preventive actions taken by policyholders.

For the purpose of this point, where a policyholder has invested in adaptation measures, lower premiums may be considered as a risk-based reward for preventive actions taken by policyholders.

By way of derogation from this point, where legal restrictions on contractual conditions and insurance premiums prevent the insurance or reinsurance company from providing risk-based rewards, insurance products may instead provide to customers measures in relation to an asset, an activity, or people that prevent or protect against natural catastrophes. Such measures may be provided as information or advice to customers on climate risks and preventive measures that customer could take.

Produktutviklingen kan legge til rette for at kunden belønnes for klimarisikobegrensende tiltak. Hvilke tiltak som skal gi kunden en fordel i form av redusert premie eller egenandel må hvert enkelt skadeforsikringsforetak vurdere, da dette må inn i de respektive foretakenes risikomodeller (jamfør kriterium 1.1 over). Det sentrale her vil være tiltak som reduserer risiko for klimarelaterte skader,

ikke klimasmarte eller -vennlige tiltak som sådan. Det foreligger ingen oversikt over relevante tilpasningstiltak, dette er noe som må vurderes i det enkelte produkt eller dekning.

2.2. The distribution strategy for such products covers measures to ensure that policyholders are informed on the relevance of preventive measures that they could take, for the terms and conditions of the insurance coverage, including any impact of such measures on the insurance coverage or the premium level.

Distribusjonsstrategien for produktene bør sikre at forsikringstakerne er informert om relevansen av forebyggende tiltak de kan foreta for å påvirke pris eller dekning. Disse bør være i henhold til forsikringsvilkårene. Effekten av forebyggende tiltak bør komme frem i avtalen/vilkårene, sammen med hva forsikringstaker kan gjøre for å påvirke pris og dekning.

Forståelsen her er at dette henger sammen med kriterium 1.3, men at 1.3 er rettet mot et konkret objekt, mens kriterium 2.2 er rettet mot avtalen i sin helhet. Ny forsikringsformidlingslov av 01.01.2022 erstatter forsikringsformidlingsloven fra 2005. Regelverket skal legge til rette for at formidling av forsikringsavtaler skjer på en sikker, ordnet og effektiv måte, og bidra til at forsikringstakere inngår forsikringsavtaler i samsvar med sine forsikringsbehov. I henhold til § 9-3 «forsikringsformidlingsforetak skal ha systemer og rutiner for å sikre etterlevelse av regler om opplysningsplikt og om utforming av kundeavtaler gitt i eller i medhold av forsikringsavtaleloven» er alle ledd i en salgssamtale, kunderådgivning, agent/megler mv. pålagt den samme opplysningsplikt.

3. Innovative insurance coverage solutions:

3.1. Insurance products sold under the insurance activity offer coverage for the climate-related perils where the demands and needs of policyholders require so.

Skadeforsikringsforetak bør tilby kunder forsikring for klimarisiko dersom kunden har behov for det. Kunder som har objekter i skadeutsatte områder, bør fortsatt kunne få tilbud om forsikring. Foretakene bør være innovative i produktutviklingen for å unngå at objekter/områder blir ikke-forsikringsbart. Dette bør være i sammenheng med kommunens og offentlige myndigheters ansvarsområder med tanke på sikring og forebygging i utsatte områder. Det er offentlige myndigheters ansvar å ikke tillate gjenoppbygging i fareutsatte områder samt forebygge/utbedre lokalsamfunn slik at bosetting kan opprettholdes. Dette er viktig for å unngå områder som ikke lengre er «forsikringsbare» som følge av fysisk klimarisiko, jamfør storflommen i Sentral-Europa i 2021.

I henhold til punkt 3.1 har skadeforsikringsforetakene ansvar for å tilby kunder forsikring for klimarelaterte skader dersom det er behov for det. Dette kan tolkes dithen at man i utviklingen av produkter bør tilrettelegge for at områder eller objekter ikke blir definert som ikke-forsikringsbare.

For andre objekter enn eiendom vil man kunne tenke seg at kunder som har forsikringsobjekter innenfor for eksempel fossile sektorer fortsatt bør kunne få forsikring. Her kan innovativ produktutvikling legge til rette for at kunden får forsikring, for eksempel i omstillingsfasen, med krav om å bli mer bærekraftig og klima-/miljøvennlig i aktivitetene.

3.2. Depending on the demands and needs of individual customers, products may include specific risk transfer solutions such as protection against business interruption, contingent business interruption, other non-physical damage-related loss factors, cascading effects and interdependencies of hazards (secondary perils), cascading impacts of interacting natural and technological hazards, critical infrastructure failures.

Avhengig av kundens behov kan foretakene vurdere hvilke risikooverføringsløsninger relevante produkter kan tilby. Slik som avbrudd, ikke-fysisk avbruddsdekninger, kaskadeeffekter og sekundære farer. Avbruddsforsikring er vanlig på det norske markedet i dag, dekning for ikke-fysisk avbrudd er mindre vanlig. På privat forsikring har man for eksempel husleietap på bygningsforsikring og merutgifter til opphold utenfor fast bolig på innbo som kan ses på som en type avbruddsdekning.

Offentlige myndigheter har overordnet ansvar for kritisk infrastruktur og må stille tydelige krav, føre effektive tilsyn og sikre god beredskap. Samtidig må den enkelte bedrift være bevisst sitt ansvar for sikkerheten.

4. Data sharing:

4.1. With due regard to Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council¹⁹, a significant share of loss data related to insurer's activity is made available, free of charge, to one or several public authorities for the purpose of analytical research. Those public authorities declare to use the data for purposes of enhancing adaptation to climate change by the society in a region, country or internationally and the insurer provides the data at a level of granularity sufficient for the use declared by the respective public authorities.

En betydelig andel av tapsdata knyttet til skadeforsikringsforetakets virksomhet skal gjøres gratis tilgjengelig for en eller flere offentlige myndigheter for analytisk forskning. Offentlige myndigheter skal forplikte seg til å bruke dataene for å forbedre klimatilpasningen i en region, land eller internasjonalt. Foretaket forplikter seg til å levere data med et detaljnivå som er tilstrekkelig for offentlig myndigheter for å gjøre en nødvendig analyse.

Datautveksling skal selvfølgelig gjøres for å ivareta kundens rettigheter, jamfør personvernforordningen (GDPR), og skadeforsikringsforetakets konkurransehensyn. Finans Norge legger til grunn at myndighetene sikrer ivaretagelse av disse hensynene i datautvekslingen.

4.2. Where the insurer is not yet sharing such data with a public authority for the aforementioned purpose, it has declared the intention to make its data available, free of charge, to interested third parties and has indicated under which conditions such data can be shared. That declaration of intention to share available data is easily accessible, including on the insurer's website, for relevant public authorities.

Skadeforsikringsforetakene skal gjøre informasjon om datautvekslingen lett tilgjengelig på sine nettsider. Finans Norge kan utarbeide en generell tekst som alle skadeforsikringsforetakene kan legge ut på sine nettsider mv., som beskriver hvordan data deles med offentlige myndigheter gjennom Kunnskapsbanken.

Arbeidsgruppens forståelse er at Norge har kommet lengre enn EU når det gjelder deling av skadedata. Samarbeidet «Kunnskapsbanken» (se tekstboks under) gir nasjonale og lokale myndigheter et viktig verktøy for å identifisere hvor det er størst risiko og hvilke verdier som er mest sårbare, og dermed gi et bedre beslutningsgrunnlag i planprosessen og tilpasningsarbeid. Nytt av slik datadeling forutsetter imidlertid at den benyttes, og at kommunene pålegges et strengere ansvar for å bruke og vektlegge relevant klimarisiko i planprosesser og tilpasningsarbeid. Forståelse er at Kunnskapsbanken på nåværende tidspunkt er tilstrekkelig for å oppfylle kriterium 4, men må videreutvikles for å sikre samsvar med taksonomien. Minimum for Kunnskapsbankens organisering bør være å oppfylle taksonomiens tekniske kriterier.

¹⁹ Personvernforordningen (GDPR)

Kunnskapsbanken

Kunnskapsbanken er en teknisk løsning utviklet og drevet av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) for å gjøre informasjon om risiko og sårbarhet lett tilgjengelig. Kunnskapsbanken inneholder hovedsakelig data om risiko og sårbarhet for naturhendelser, men det hentes også noe data om andre temaer innen samfunnssikkerhet, som forstyrrelser i kritiske samfunnsfunksjoner. Data og opplysninger om natur- og værskader fra en rekke ulike aktører skal bidra til mindre omfattende skader og bedre forebygging.

Dataene hentes både fra DSBs egne fagsystemer og fra andre offentlig og private virksomheter som Norges vassdrag- og energidirektoratet (NVE), Meteorologisk institutt (MET) og Statens vegvesen, i tillegg fra skadedata fra Finans Norge som skadeforsikringsforetakene rapporterer. Dataene i Kunnskapsbanken er tilgjengelig som kart, tall og grafer.

Kunnskapsbanken er åpen for alle, men utviklet spesielt med tanke på de som jobber med samfunnssikkerhet lokalt og regionalt. Det er derfor laget egne sider med informasjon om risiko og sårbarhet for hvert enkelt fylke og kommune. I tillegg til å være et hjelpemiddel for å finne informasjon til risiko- og sårbarhetsanalyser, er Kunnskapsbanken en ressurs for forskere, studenter, journalister og andre med interesse for samfunnssikkerhet og naturskader.

5. High level of service in post-disaster situation:

Claims under insurance activity, both ongoing and those from large-scale loss events resulting from climate risks, are processed fairly with respect to customers, in accordance with high handling standards for claims and in timely fashion in line with applicable law and there has been no failure to do so in the context of recent large-scale loss events. Information as regards procedures on additional measures in case of large-scale loss events is publicly available.

Arbeidsgruppens forståelse er at norsk skadeforsikringsbransje har et høyt servicenivå etter katastrofer og alvorlige hendelser, i tillegg til tradisjon og historikk for å jobbe i fellesskap ved ekstraordinære hendelser. Det er også deler av dette som er regulert på ulike måter, for eksempel gjennom Norsk naturskadepool og Restverdiredning.

Det finnes retningslinjer for hendelser som omfatter flere skadeforsikringsforetak, «Katastrofehåndbok ved koordinerte hendelser», men det kan også være behov for ytterligere konkretisering av praksis, både i bransjen og hos det enkelte foretak. Hvert skadeforsikringsforetak bør ha retningslinjer for interne rutiner og oppfølging etter katastrofehendelser.

Høyt servicenivå

Den norske redningstjenesten er tuftet på prinsipp om at alle samfunnets ressurser står til disposisjon når en ulykke rammer. Redningstjenesten er ett felleseie der offentlige etater, frivillige rednings- og beredskapsorganisasjoner og private aktører sammen utgjør et enormt tilfang av kompetente ressurser. Hovedredningssentralen og de lokale redningssentralene har som sin oppgave å koordinere alle disse ressursene slik at alle får de beste betingelsene for å gjøre en optimal innsats.

Varsling

Flere skadeforsikringsforetak har avansert varslingsystem i dag hvor kunder varsles ved for eksempel ekstremvær i deres område eller isete veier mv. Her kan det enkelte skadeforsikringsforetak vurdere rutiner og systemer for varsling av sine kunder.

Naturskadeforsikringsordningen

Alle bygninger og løsøre som forsikres mot brannskader blir automatisk også forsikret mot naturskade gjennom naturskadeforsikringsordningen. Det innebærer at alle skadeforsikringsforetak som tegner brannforsikring er pliktig å være medlem av Naturskadepoolen, en utligningsordning for betalinger som dekker naturskade.

Skadene som dekkes er storm, skred, flom, stormflo, jordskjelv og vulkanutbrudd.

Naturskadeforsikringsloven omfatter ikke motorvogn, småbåter, skip og en del andre objekter. Erstatning for disse avhenger av den ordinære forsikringsdekningen. Erstatning for verdier som ikke kan brannforsikres kan søkes dekket gjennom statens naturskadeordning. Dette er det offentlige organet som erstatter naturskader. Slike skader kan for eksempel være skade på dyrka mark og bruer.

I henhold til instruks for Norsk Naturskadepool, fastsatt av Justis- og beredskapsdepartementet, skal Skadeutvalget ta nødvendige initiativer ved store skader hvor flere forsikringsforetak og/eller Landbruksdirektoratet er involvert i samme hendelse/katastrofe. Disse retningslinjene kalles «Katastrofehåndbok ved koordinerte hendelser», og viser hvordan slike situasjoner skal håndteres. Retningslinjene er utarbeidet i den hensikt å gi de impliserte ved en naturkatastrofe best mulig hjelp. Dette gjelder både forsikringstaker, forsikringsforetak, takstkonsulenter og andre.

Ved beslutning om koordinering er det ett eget felles registreringssystem som benyttes av alle forsikringsforetak, koordinator er på forhånd utpekt av Skadeutvalget.

Naturskade, slik disse er definert i naturskadeforsikringsordningen, er overlappende med EU-kommisjonens eksempler på klimarelaterte skader. EU-kommisjonens definisjon av klimarelaterte skader er imidlertid mer omfattende enn kun de naturskadene som omfattes av naturskadeordningen. Det er derfor viktig å se naturskade som kun en mindre del av det totale bildet av klimarelaterte skader.

2.4.1 Ikke gjøre vesentlig skade (Do No Significant Harm)

Prinsippet om å ikke gjøre vesentlig skade (do no significant harm, DNSH) betyr at aktivitetene som skal være i samsvar med taksonomien ikke kan bidra vesentlig til et av miljømålene på bekostning av et annet. Det er utarbeidet konkrete DNSH-kriterier under hver aktivitet i taksonomiens tekniske kriterier, for å avgjøre om en gitt aktivitet er i samsvar med taksonomien eller ikke.

For de tekniske kriteriene for skadeforsikring er det foreløpig kun DNSH-kriterier for miljømål 1 (begrensning av klimaendringer). Disse omhandler skadeforsikringsdekning av aktiviteter og/eller objekter innenfor fossil energi.

DNSH-kriterier: begrensning av klimaendringer

The activity does not include insurance of the extraction, storage, transport or manufacture of fossil fuels or insurance of vehicles, property or other assets dedicated to such purposes.

Arbeidsgruppen leser punktet bokstavelig og at forsikring/dekning som gjelder utvinning, lagring, transport og fremstilling av fossile brenselstoff ikke kan inngå som en del av telleren i «den grønne brøken» av taksonomirapporteringen. Som skrevet i kapittel 2.2 skal skadeforsikringsforetakene oppgi «den grønne brøken» og viser hvor stor andel av forsikringsdekningen som er i samsvar

taksonomiens tekniske kriterier. I nevneren skal hele premievolumet til produkter som faller inn under kategoriene a)-h) rapporteres. I telleren skal dekningen i kategoriene a)-h) som *er i samsvar* med de tekniske kriteriene inkluderes. Dermed skal premievolum knyttet til de «fossile» aktivitetene over inngå i nevneren, men aldri i telleren. Personalforsikring, kontor mv. på foretaksnivå kan inkluderes (når disse er i samsvar med de tekniske kriteriene).

2.4.2 Sosiale minstekrav

En aktivitet vurderes som bærekraftig dersom den, i tillegg til å bidra vesentlig til minst et av miljømålene og ikke bidrar til vesentlig skade på noen av de andre, overholder visse sosiale minstekrav i foretaket som gjennomfører den aktuelle aktiviteten.

Taksonomiforordningen (2020/852) artikkel 18 beskriver hvilke prosedyrer som må være på plass i foretaket. Disse må være i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, herunder prinsippene og rettighetene fastsatt i de åtte kjernekonvensjonene som er angitt i Den internasjonale arbeidsorganisasjons (ILO) erklæring om grunnleggende prinsipper og rettigheter på arbeidsplassen og det internasjonale menneskerettighetsregelverket²⁰.

Den norske åpenhetsloven vil pålegge store foretak nye plikter, blant annet når det gjelder aktsomhetsvurderinger knyttet til brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i produksjon av varer og tjenester. Det er foreløpig uklart om pliktene åpenhetsloven pålegger finansforetak også gjelder aktsomhetsvurderinger av finansforetakenes kunder, men her har Finans Norge opprettet en egen arbeidsgruppe som ser på hvordan loven bør tolkes. Samtidig antar administrasjonen at en del finansforetak vil gjøre slike aktsomhetsvurderinger av sine større bedriftskunder, uavhengig av om pliktene i åpenhetsloven krever dette eller ikke. Avdekking av brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold vil kunne få finansielle konsekvenser for foretakene det gjelder, og det er derfor i finansforetakenes interesse å vite om disse forholdene før avtaleinngåelse.

EU-kommisjonen har nylig fremmet et forslag om en egen sosial taksonomi, for aktiviteter som fremmer sosiale hensyn. Det er foreløpig uklart hvordan denne vil spille sammen med eller påvirke den «grønne» taksonomien. I tillegg har EU-kommisjonen nylig fremmet et forslag om et nytt direktiv for aktsomhetsvurderinger i næringslivet. Dette er helt i støpeskjeen, og administrasjonen vil følge utviklingen her.

3 Anbefaling for videre arbeid

Denne kartleggingen er første trinn i arbeidet med gjennomføring av taksonomiforordningen og etterlevelse av de nye rapporteringskravene i norsk skadeforsikringsbransje. Arbeidsgruppen har drøftet flere mulige arbeidsstrømmer i det videre arbeidet med taksonomiens tekniske kriterier.

Arbeidsgruppen er positiv til videre arbeid med en bransjeveileder eller lignende for praktisk implementering av taksonomiens tekniske kriterier. Det vil kreve mer konkret og systematisk gjennomgang av de tekniske kriteriene, og administrasjonen ser dette som et naturlig neste steg for skadeforsikringsbransjen i fellesskap. Dette vil sikre stor grad av felles forståelse for hvordan de tekniske kriteriene skal «brukes», og redusere muligheten for motstridende definisjoner og/eller implementering av regelverket.

²⁰ 1. Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948 (No. 87), 2. Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949 (No. 98), 3. Forced Labour Convention, 1930 (No. 29) (and its 2014 Protocol), 4. Abolition of Forced Labour Convention, 1957 (No. 105), 5. Minimum Age Convention, 1973 (No. 138), 6. Worst Forms of Child Labour Convention, 1999 (No. 182), 7. Equal Remuneration Convention, 1951 (No. 100), 8. Discrimination (Employment and Occupation) Convention, 1958 (No. 111)

En felles bransjeveileder kan også inkludere mal for rapportering av taksonomirelevant informasjon, basert på kravene i taksonomiforordningen artikkel 8 og den delegerte rettsakten som følger artikkel 8.

I tillegg har arbeidsgruppen identifisert andre muligheter for videre samarbeid, som eventuelt kan inngå som en del av arbeidet med bransjeveileder for taksonomien:

- Utarbeide en generell tekst om datautveksling som alle skadeforsikringsforetakene kan legge ut på sine nettsider mv., som beskriver hvordan data deles med offentlige myndigheter gjennom Kunnskapsbanken
- Utarbeide en felles bransjenorm som beskriver felles ansvar og deltakelse ved katastrofer eller andre alvorlige hendelser

Det vil også være relevant arbeid som bør gjøres hos det enkelte skadeforsikringsforetak, som for eksempel å utarbeide en oversikt som viser sammenhengen mellom Solvens II-rapporteringen og taksonomirapporteringen, og eventuelt hvordan den siste kan inngå som en del av den første.

4 Vedlegg

Vedlegg 1 Tekniske kriterier skadeforsikring – kapittel 10.1 klimatilpasning

Uoffisiell oversettelse av de tekniske kriteriene, annek 2 til taksonomiforordningen (Climate Delegated Act).

10.1. Skadeforsikring: forsikring av klimarelaterte risikoer

Beskrivelse av aktiviteten

Levering av følgende forsikringstjenester (bortsett fra livsforsikring) som definert i bilag I til Kommissjonens delegerte forordning (EU) 2015/35 i forbindelse med forsikring av klimarelaterte risikoer som fastsatt i vedlegg A til dette vedlegget:

- a) Utgifter til medisinsk behandling
- b) Inntektstap
- c) Yrkesskadeforsikring
- d) Ansvarsforsikring motorvogn
- e) Annen skade motorvogn
- f) Sjø-, luftfarts- og transportforsikring
- g) Brann og andre skader på eiendom
- h) Assistanse (reiseforsikring)

De økonomiske aktiviteter i denne kategori kan knyttes til NACE-kode K65.12 i overensstemmelse med den statistiske nomenklatur for økonomiske aktiviteter, som er fastsatt ved forordning (EF) nr. 1893/2006.

En økonomisk aktivitet i denne kategori er en muliggyørende aktivitet, jf. artikkel 11, stk. 1, litra b), i forordning (EU) 2020/852, når den oppfyller de fastsatte tekniske screeningskriterier i dette avsnittet.

Tekniske screeningskriterier

Vesentlig bidrar til klimatilpasning

1. Ledende innen modellering og prisfastsettelse av klimarisikoer:

1.1. Forsikringsaktiviteten anvender de nyeste modelleringsteknikker, som:

- a) på korrekt vis viser risikoer i forbindelse med klimaendringer
- b) ikke kun bygger på historiske tendenser
- c) integrerer fremadrettede scenarioer

1.2. Forsikringsforetaket offentliggjør hvordan det tas høyde for klimarisikoer i forbindelse med forsikringsaktiviteten.

1.3. Med unntak av rettslige begrensninger av kontraktsbundne betingelser og forsikringspremier, skaper forsikringsaktiviteten incentiver til risikobegrensning ved å fastsette (forhånds)betingelser for forsikringsdekningen av risikoer og ved å fungere som prissignal for risikoen. Med henblikk på dette punktet kan nedsatte premier eller fradrag, eventuelt basert på understøttende opplysninger om eksisterende/mulige foranstaltninger, til forsikringstagere som beskytter en eiendel eller en aktivitet mot skader forårsaket av naturkatastrofer, betraktes som et insentiv til risikobegrensning.

1.4. Etter en klimarisikohendelse opplyser forsikringsforetaket om på hvilke betingelser dekningen innenfor rammene av forsikringsaktiviteten kan fornyes eller opprettholdes, spesielt fordelene å bygge bedre («building better») i denne forbindelse.

2. Produktutforming:

2.1. Forsikringsprodukter som selges innenfor rammene av forsikringsaktiviteten tilbyr risikobaserte belønninger for forebyggende tiltak truffet av forsikringstagere.

Relatert til dette punktet kan lavere premier, hvis forsikringstakeren har investert i tilpasningstiltak, betraktes som en risikobasert belønning for forebyggende tiltak tatt av forsikringstakeren.

Som unntak fra dette punktet kan forsikringsprodukter, hvis rettslige begrensninger av kontraktsbundne betingelser og forsikringspremier forhindrer forsikrings- eller gjenforsikringsforetaket i å gi risikobaserte belønninger, i stedet tilbyr kunder tiltak i forbindelse med en eiendel, en aktivitet eller personer som forebygger eller beskytter mot naturkatastrofer. Slike tiltak kan tilbys i form av opplysninger eller rådgivning til kunder om klimarisikoer og forebyggende tiltak som kunder kan gjennomføre.

2.2. Distribusjonsstrategien for slike produkter omfatter tiltak som skal sikre at forsikringstakerne informeres om relevansen av de forebyggende tiltak de kan gjennomføre, som gjelder forsikringsdekningens vilkår og betingelser, inkludert slike tiltaks påvirkning på forsikringsdekningen eller premienivået.

3. Innovative forsikringsdekningsløsninger:

3.1. Forsikringsprodukter som selges innenfor rammene av forsikringsaktiviteten dekker klimarelaterte risikoer hvis forsikringstakernes krav og behov krever det.

3.2. Avhengig av de individuelle kunders krav og behov kan produktene omfatte spesifikke risikooverførselsløsninger som f.eks. beskyttelse mot aktivitetsstand, betinget aktivitetsstans, andre ikke-fysiske skaderelaterte tapsfaktorer, kaskadevirkninger og innbyrdes sammenheng mellom farer (sekundære risikoer), kaskadevirkninger av interagerende naturlige og teknologiske farer og kritiske infrastrukturfeil.

4. Datautveksling:

4.1. Med hensyn til EU-parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679²¹ stilles en betydelig del av tapsdataene vedrørende forsikringsforetakets aktiviteter gratis til rådighet for en eller flere offentlige myndigheter med henblikk på analytisk forskning. Disse offentlige myndigheter erklærer at dataene skal anvendes med henblikk på å øke samfunnets tilpasning til klimaendringer i en region, et land eller internasjonalt, og forsikringsforetaket stiller dataene til rådighet i en detaljeringsgrad som er tilstrekkelig til den av de respektive offentlige myndigheters erklærte bruksområde.

4.2. Hvis forsikringsforetaket ennå ikke deler slike data med en offentlig myndighet til ovennevnte formål, har det erklært sin hensikt om å stille sine data gratis til rådighet for interesserte tredjeparter og har angitt på hvilke betingelser slike data kan utveksles. Denne hensiktserklæringen om å utveksle tilgjengelige data er lett tilgjengelig, inkludert på forsikringsforetakets nettsted, for de relevante offentlige myndigheter.

5. Høyt servicenivå etter katastrofer:

Krav innenfor rammene av forsikringsaktiviteter, både pågående og i forbindelse med store tapshendelser som følge av klimarisikoer, behandles i overensstemmelse med høye standarder for behandling av krav og innen rimelig tid i overensstemmelse med gjeldende lovgivning, og dette har også vært tilfellet i forbindelse med de siste store tapshendelser. Opplysninger om prosedyrer for ytterligere tiltak i tilfeller av store tapshendelser er offentlig tilgjengelige.

Prinsippet om å ikke gjøre vesentlig skade («do no significant harm»)

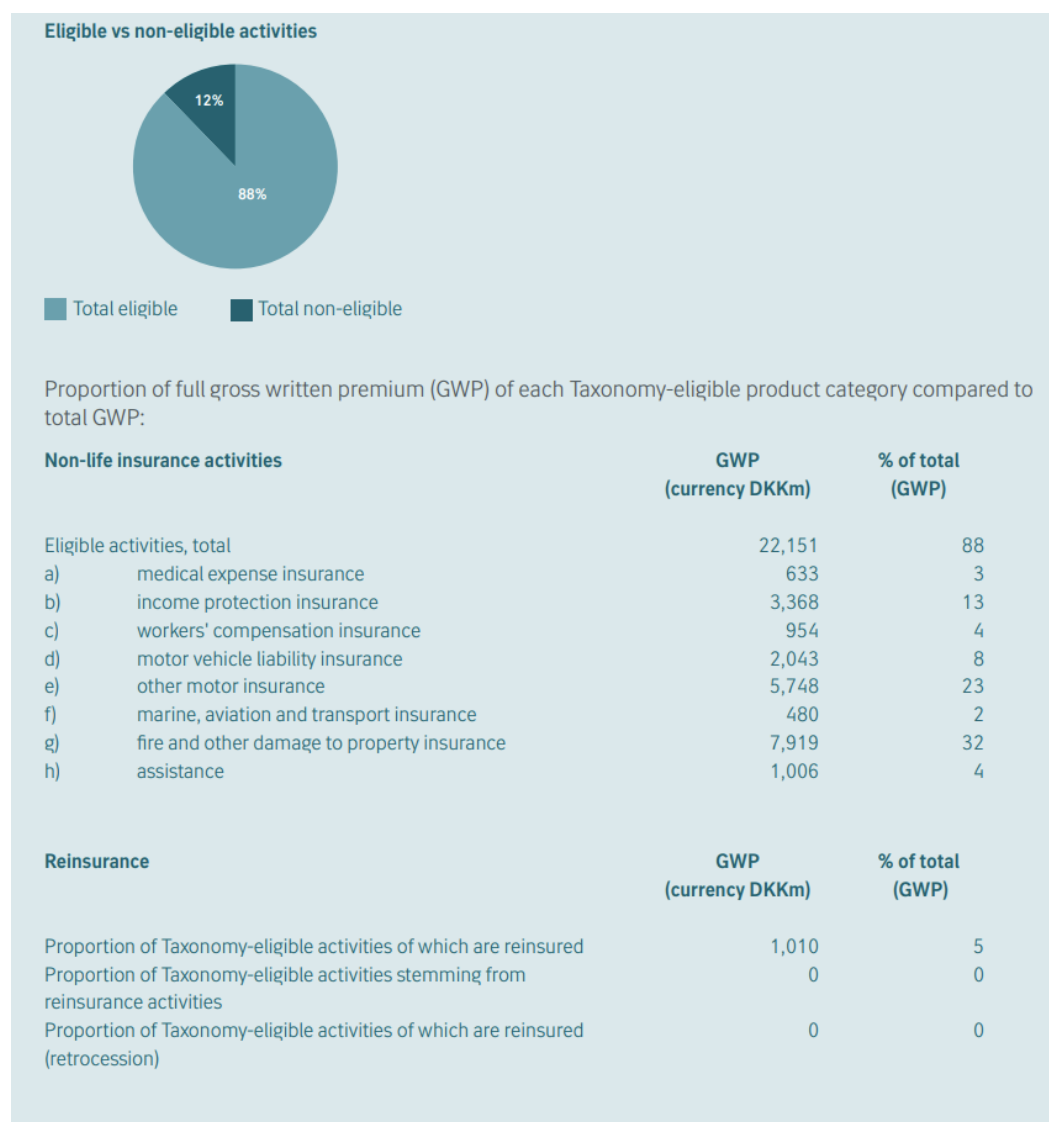
Stoppe klimaendringer:

Aktiviteten omfatter ikke forsikring av utvinning, lagring, transport eller fremstilling av fossile brennstoff eller forsikring av kjøretøy, eiendom eller andre aktiver til slike formål.

²¹ GDPR

Vedlegg 2 Eksempel på «eligibility-rapportering»

Tryg har publisert sin [bærekraftsrapport for 2021](#) og inkludert taksonomirapportering som en del av rapporten. Dette er et eksempel på såkalt «eligibility-rapportering».

Figur 2: eksempel på «eligibility-rapportering» fra Tryg

Vedlegg 3 Deltakere i arbeidsgruppen

Amar Murtaza	Gjensidige forsikring
Jørgen-Kjetil Knudsen	Gjensidige forsikring
Nodin Elias Midtskog Ennals	Storebrand
Torunn Stangeland	Tryg
Marianne Sundvall	Fremtind
Espen Olsen	KLP
Philip Thörn	If
Rune Smådal	If

Fra Finans Norge

Line Hansen	Skadeforsikring
Simen Kristiansen	Bærekraft